

PED steekt de kop weer op, voorkomen is beter dan genezen!

De afgelopen weken heeft GD weer circa tien PED-besmettingen vastgesteld, met name in Oost-Nederland. Ook de milde variant van PED kan veel schade aanrichten: gemiddeld 5 euro per varken op een vleesvarkensbedrijf en 40 euro per aanwezige zeug op een vermeerderingsbedrijf (gebaseerd op door GD begeleide bedrijven). Een goede hygiëne is daarom erg belangrijk om PED-besmettingen te voorkomen of om na besmetting het bedrijf weer PED-vrij te krijgen. Het vergt een gezamenlijke inspanning van alle erfbetreiders om de verspreiding van PED te voorkomen. Als varkenshouder kunt u zelf veel doen, door continu alert te zijn als het om reiniging en ontsmetting gaat en door het in acht nemen van de hygiënemaatregelen.

Wat is PED?

PED (Porcine Epidemische Diarree) is een virusziekte bij varkens die diarree veroorzaakt door aantasting van het slijmvlies van de dunne darm. PED is een zogenaamde "bedrijfsgebonden aandoening" en het betreft dus géén meldingsplichtige aandoening.

Op dit moment werken alle betrokken organisaties nauw en zeer goed samen – ieder vanuit zijn eigen aandachtsveld – om verdere verspreiding tegen te gaan; zowel verspreiding binnen het bedrijf als verspreiding naar buiten.

Hetzelfde klinische beeld kan optreden bij infectie door het verwante TGE-virus (Transmissible Gastro-Enteritis); ook dan treedt diarree op door aantasting van het dunne darmslijmvlies. TGE en PED behoren tot dezelfde familie virussen (coronavirussen). PED- en TGE-virussen besmetten alleen varkens en vormen geen gevaar voor de mens of andere diersoorten.

Het belangrijkste verschijnsel van PED is overvloedige diarree. Daarnaast zal PED vooral gepaard gaan met sterfte bij zogende biggen tot een leeftijd van 14 dagen (30% tot 100%) omdat die biggen sterk uitdrogen door de diarree. Maar PED kan ook braken en diarree veroor-

zaken bij zeugen en vleesvarkens. TGE- en PED-virussen zijn zeer besmettelijk en worden gemakkelijk verspreid via varkens, mest, varkenstransportmiddelen, mensen en ongedierte.

Bij een verdenking is het zinvol om zo snel mogelijk zekerheid te krijgen. De GD heeft een speciale PCR-test beschikbaar om mest te onderzoeken.

Overleg hierover met uw dierenarts.

Oorzaken besmetting en adviezen

Onderstaande adviezen zijn gebaseerd op de feiten dat het PED-virus vooral verspreid wordt via het verplaatsen van varkens, contact met besmette mest en besmette varkenstransportvoertuigen. Daarnaast blijkt uit analyse van de epidemie in de VS dat verzamelplaatsen en slachthuizen een risico vormen en dat voer opgeslagen in de open lucht (mogelijk) besmet kan raken door vogels (met name spreuwen worden genoemd).

Ook ander onderzoek naar hoe de diverse bedrijven geïnfecteerd zijn geraakt wijst uit dat diverse infectieroutes mogelijk zijn. Vooral varkenstransportwagens bleken een belangrijke bron voor infectie. Maar diverse andere infectieroutes zijn ook mogelijk, waarbij in dit herfstseizoen ook de mestbewerking is toegevoegd aan de risicofactoren voor besmetting. Zoals de ervaringen nu zijn, lijkt het er op dat alle erfbetreiders en contacten de bron van infectie kunnen zijn. Het lijkt er ook op dat de protocollen voor alle erfcontacten effectief zijn.

Alle mogelijke voorzorgsmaatregelen op een rijtje:

- Voer geen dieren aan van besmette bedrijven;
- Zorg voor een strikte reiniging en desinfectie van veewagens tussen transporten;
- Zorg bij het afleveren van varkens voor een strikte scheiding tussen bedrijf en laadplaats, ideaal zou een aparte afleerruimte zijn;

- Reinig en desinfecteer de laadplaats na het laden en lossen grondig;
- Meng geen koppels van verschillende herkomst (denk ook aan verzamelplaatsen);
- Laat geen onnodige bezoekers toe;
- Houd strikte bezoekershygiëne in stand, dit geldt met name ook voor de varkenshouder zelf want zij/hij is de bezoeker die het vaakst het bedrijf betreedt;
- Zorg voor strikte hygiëne rondom het afvoeren van kadavers;
- Dek voer opgeslagen in open sleufsilo's goed af zodat vogels en ongedierte er niet bij kunnen;
- Rijd geen mest uit van besmette bedrijven in de nabijheid van onbesmette bedrijven;
- Deel geen machines (bijvoorbeeld mesttransport, gereedschap) tussen bedrijven;
- Reinig en ontsmet mesttransportvoertuigen grondig voordat deze worden toegelaten op onbesmette bedrijven, gebruik alleen een eigen aanzuigslang;
- Zorg ervoor dat vogels en andere dieren geen toegang hebben tot de stallen;
- Houd toegangsdeuren altijd gesloten en op slot;
- Zorg voor een grondige ongedierte- en vliegenbestrijding;
- Ontsmet de banden van de voertransportauto's en laarzen van de chauffeur grondig bij binnenkomst en het verlaten van het bedrijf, gebruik een eigen voerslang;
- Laat geen gereedschap toe van installateurs, welke zij ook op andere bedrijven hebben gebruikt of ontsmet dit eerst grondig.

Behandeling, voorkom uitdroging

Er is geen specifieke behandeling mogelijk aangezien het een vi-

rusinfectie betreft. Het geven van extra water, zo mogelijk met extra electrolyten, kan uitdrogen van varkens, als gevolg van diarree, gedeeltelijk voorkomen. Er zijn in Nederland geen effectieve vaccins beschikbaar tegen PED. Belangrijk tijdens een uitbraak

is dat de hygiëne tot het uiterste wordt opgevoerd om circulatie van het virus op het bedrijf te doorbreken.

Bron GD Varkens
Teus van Beek
Specialist Varkenshouderij